

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: ОШ „Душко Радовић“	Душица Брљак, професорка српског језика и књижевности
Место, општина: Сремчица, Чукарица	
Школска управа: Београд	
Мали принц - професионална оријентација	
Кључне речи: <i>основна школа, спектар аутизма, ваннаставне активности</i>	
Опис добре праксе	
<p>Kada mi je maja 2013. godine koleginica Svetlana Komlenović, pedagog škole u kojoj radim, rekla da ću od naredne školske godine biti razredni starešina tadašnjeg 4/2 odeljenja, više nego prethodnih godina, kada bi trebalo da preuzmem novu generaciju i starešinstvo, razmišljala sam o njima. Znala sam da je u tom odeljenju i Pera, dečak sa poteškoćama iz spektra autizma. Moja prva reakcija i pitanje upućeno pedagogu bilo je: „Hoću li ja to znati?“ „On ti je kao Mali princ“, rekla je, „odmah ćeš ga zavoleti.“</p> <p>Tih dana sam pročitala u Zakonu o osnovnom obrazovanju da predmetni nastavnici treba da organizuju ugledne časove iz nastavnog programa za četvrti razred, kako bi se poznali sa budućim učenicima i unapred planirali.</p> <p>To je prekratilo moju tremu i neizvesnost. U dogovoru sa učiteljicom Draganom Tošev isplanirala sam nastavnu temu iz književnosti. Kratka narodna lirska pesma koja podstiče diskusiju na temu dobrovoljnog rada, zajedničkog posla, saradnje između dečaka i devojčica. Tog časa navela sam ih na razgovor o zajedničkim poslovima u odeljenju. Rekli su mi neke važne stvari o sebi i na tome sam im zahvalna. Ono što nisu rekli, a što se moglo osetiti je neki divni spokoj, harmonija, potpuno prihvatanje kakvo nisam imala priliku da vidim u drugim odeljenjima, ni na kraju osmogodišnjeg školovanja.</p> <p>Svaki učenik dobio je papir na kome je pisao o onome što najviše voli. Naravno da sam krajičkom oka pratila Peru, zlatokosog dečaka, koji je zaista ličio na ilustraciju iz „Malog princa“.</p> <p>Bio je miran, pratio sve o čemu se pričalo, ali krio je pogled. Dok je popunjavao papir koji je dobio, ja sam videla svoju priliku da mu priđem. E, tada počinje naša saradnja. Zajedno smo popunjavali anketu. Iz Perinih odgovora potvrdilo se ono što mi je učiteljica već rekla, da je Perina jaka strana Srpski jezik.</p>	

Moji učenici su sada šesti razred i dok čitam ankete, koje su tog našeg prvog, zajedničkog časa popunjavali, slatko se smejem.

(U prilogu dostavljam ono što je Pera napisao da najviše voli!)

ОНО ШТО НАЈВИШЕ ВОЛИМ

Данашњи датум: 6.6.2013.

Твоје име: Петар

1. Место на које највише волим да идем: Мајданско.

2. Моја омиљена врста разоноде: уринње.

3. Оно што највише волим у вези са школом: да учим.

4. Оно што најмање волим у вези са школом: да уживам.

5. Моја омиљена храна: тесто.

6. Волим људе који: потшмају се лепо.

7. Не волим када људи: потшмају се ружно.

8. Моја омиљена игра: "Не путти се мовече".

9. Моја омиљена књига: "Матарете јодине".

10. Посао који бих волео да радим кад одрастем: Викикеровац.

11. Моја највећа нада: Желим да пишам.

12. Моја највећа брига: Брини ме рад.

13. Кад бих могао да одем на било које место на свету, отишао бих: у Лоњи Ми-
лановац.

Peru sam još jednom sreła na samom kraju te školske godine. Došao je sa roditeljima da se pozdravi sa svojom učiteljicom. Prepoznao me je i pozdravio. To mi je dalo krila.

Početak septembra 2013. godine preuzimam odeljenje 5/2 i polako upoznajem svoje učenike.

Upoznajem i roditelje, između ostalih i Perine. Želeći da pomognu da što bolje

upoznamo njihovog sina, donose mi pismo koje je namenjeno svim nastavnicima. Kolege su beskrajno zahvalne, jer su roditelji naveli specifičnosti svog deteta i načine kako da prevaziđemo poteškoće.

(Sledi pismo roditelja namenjeno nastavnicima.)

Poštovani nastavnici,

Ove godine jedan od vaših učenika će biti naš sin Petar, koji ide u odeljenje V2. Petar ima Aspergerov sindrom, tj, teškoće sa granica autističnog spektra. Naša želja je da vam pomognemo da ga što bolje upoznate tako što ćemo vam ukazati na neke specifičnosti u njegovom ponašanju.

*Na početku napominjemo da ćete sa Perom imati manje problema nego što, možda, očekujete. Prvo što ćete primetiti je da slabo vlada komunikacionim veštinama. Malo govori, kad mu nešto nije jasno, on će vas verovatno pitati na uvek isti način, uglavnom intonacijom: "To je?". Može da se desi da, iako ste mu objasnili, on i dalje postavlja to isto pitanje. Samo mu treba reći da ste mu već objasnili i da nema potrebe da više pričate o tome. Promena učionica je za njega velika novina i molili bismo vas da mu, ako primetite da se zbunio, objasnite da je vaš čas gotov i da mora da ide na sledeći u drugu učionicu. Svaka promena i nova situacija mogu da ga zbune pa je potrebno da mu se dodatno objasni, npr, gde ide i zašto. Sa druge strane on se promenama brzo prilagođava. On još ne ide sam u školu, pa ako dodje do nekog vanrednog skraćivanja časova ili prekida nastave, **molimo vas da nas pozovete da bi neko od nas došao po njega.** Nemojte se ljutiti na njega ako vas u početku ne bude prepoznavao. Deo njegovog problema je i to da teško pamti lica. On stvari shvata prilično bukvalno. Teško će razumeti ono što je apstraktno, tek uz razgovor i objašnjenja. Nije u stanju da na osnovu datih činjenica samostalno izvodi zaključke. **Pitanja koja se njemu postavljaju treba da budu kratka i jasna.** Neki predmeti će mu ići lakše, neki teže, nešto će razumeti, nešto neće, ali bitno je da se podstiče u onome u čemu je dobar. Molimo vas, takodje, da mu se **uvek posebno obratite kad zadajete domaći ili najavljujete pismeni ili kontrolni zadatak i da ga podsetite da to i zapiše.** On neće shvatiti da se obraćate i njemu kad se obraćate svim djacima. Treba uvek imati u vidu da on nikad, ali zaista nikad, nema zlu nameru, nije agresivan, do grešaka u ponašanju i nesporednosti dolazi samo zbog toga što se, na primer, nikad nije našao u sličnoj situaciji pa ne zna kako da reaguje. Ponekad će se desiti da mu misli odlutaju, seti se nečeg smešnog ili vi kažete neku reč koja je njemu smešna i onda će se na glas nasmejati. Opomenite ga da je na času i da treba da sluša i bude ozbiljan. I mi mu to stalno ponavljamo, ali je bolje kad se to kaže na licu mesta. Ako se pri obraćanju njemu ili nekome drugome, povisi ton, može da se desi da mu se oči napune suzama, ali to najčešće prodje samo od sebe, ne treba tome pridavati preveliku pažnju. Što se tiče motoričkih sposobnosti, sportovi mu nisu jača strana i ne razume i ne prati pravila igre.*

Mi smo ovde pobrojali neke teškoće na koje i vi i mi možemo da naiđemo. Nismo navodili sve one dobre osobine koje Petar ima, potrebno je da ga upoznate i sami se uverite u to. Imajte na umu da je njemu teže nego drugoj deci i da on, da bi postigao neki rezultat, mora da uloži veći trud. Uvek smo spremni na saradnju i mi i njegova bivša učiteljica Dragana Tošev, slobodno nas pitajte sve što vas zanima, obavestite nas o onome što ste primetili, u interesu našeg deteta je da dobro saradjujemo i da budemo iskreni. Nadam se da ćemo imati prilike da sa svakim od Vas posebno porazgovaramo.

Hvala vam.

Petrovi roditelji Jasmina i Vladan

Pred sobom imam odeljenje koje raspolaže svakojakim talentima. Pera se tu odlično uklapa. S vremena na vreme uočim nesigurnost kod njega, ali to rešavamo tako što mu ja ponudim ruku i on je prihvati. Bukvalno, isprepletamo prstiće i to nam daje sigurnost i potvrdu da smo se razumeli. Primećujem da polako počinje da me prati pogledom dok predajem.

Pera pokazuje veliko interesovanje za teme iz jezika. Čutljiv je i pedantan. Želi da zapiše baš sve što je na tabli i što ja naglasim da je važno. Insistira na upotrebi crvene hemijske i svaki put želi da potvrdim da li da je upotrebi. Nije mi teško, shvatam koliko mu je važno. Prvih dana mi nije dozvoljavao da pogledam njegovu svesku, jer nije siguran da je sve besprekorno zapisao. Svakim danom njegovo poverenje raste i dobijam svesku u ruke. Oduševljena sam kako povezuje sadržaj iz gramatike. Pravi pasuse i odvaja celine bolje nego što ja to činim na tabli. On razume gradivo gramatike i povezuje sa prethodno naučenim.

Bliži se Dečija nedelja školske 2013-2014.godine. Moji mali preduzetnici odlučuju da tokom ove nedelje učine nešto lepo za svoje drugare, pa tri dana peku i prodaju domaće kolače na velikom odmoru u školi. Kolači su bili zdravi i ukusni, a prodavali su se po pristupačnoj ceni. Pera je uglavnom bio zadužen za degustaciju. Nije želeo da uzme svaki kolač, posebno ne one lepljive. Kako je asortiman postajao veći, on je isprobavao sa više poverenja.

Školska godina je odmicala, a Petar je nastavio da napreduje u svakom smislu. Od kada je prvobitna nesigurnost nestala, on je večito nasmejano i veselo dete koje sve svoje obaveze obavlja najbolje što može, ulažući veliki trud da savlada i ono što baš ne razume.

Mali princ je završio peti razred sa odličnim uspehom, samo sa jednom četvorkom, iz matematike.

Želim da vam predstavim i projekat realizovan u našem odeljenju:

Nastavna oblast: Profesionalna orijentacija (realizovano na časovima odeljenjske zajednice)

Ciljevi: Osveščivanje svojih i tuđih kvaliteta; razvijanje svesti o potrebnim životnim i radnim veštinama; razvijanje potrebe za timskim radom; približavanje škole stvarnom životu; provociranje situacija u kojima će se učenici naći u budućnosti u stvarnom životu; povezivanje i komunikacija među učenicima na nov način; omogućavanje zajedničkog učenja; usvajanje znanja o raznim zanatima i načinima kako njima ovladati; podsećanje na važnost očuvanja tradicije.

Akteri: Učenici 6/2 odeljenja OŠ „Duško Radović“ u Sremčici, nastavnica srpskog jezika Dušica Brljak, mame, tate, bake, deke.

Aktivnosti i efekti:

Na početku školske 2014-2015. godine pred sobom imam družinu šestaka koji su znatiželjni, tolerantni, imaju inicijativu. Pera, dečak koji ima smetnje iz spektra autizma, pokazuje sve veće interesovanje za teme iz srpskog i stranih jezika. Naročito voli ruski i grčki jezik. U početku ćutljiv, pedantan. Sada se sve češće javlja sa rečima: „Daj mi primer!“, „Recimo, na primer...”

Divno se zabavlja dok radimo građenje reči. Raščlanjuje izraze i traži načine nastanka reči. Zabavlja i nas ostale, ali i pomaže, jer jedino on ima takve asocijacije na nastanak reči.

Neprestano traži da mu definišem izraze koji su mu nepoznati, a onda ih ponavlja naglas. Za svaku reč pamti po dva-tri moja tumačenja i slaže ih kao u pravom rečniku.

Znam da moram da uradim nešto kako bih sve te talente sabrane samo u jednom odeljenju pokrenula i razvila.

Bliži se Dečija nedelja školske 2014/2015. godine. Prethodne godine smo povodom Dečije nedelje tri dana pekli i prodavali domaće kolače na velikom odmoru u školi. Ta akcija me je osnažila da zajedno sa svojim malim preduzetnicima pokrenem Đačko preduzeće. Radimo timski, sve ideje su dobrodošle. Usavršavanje i negovanje talenata je najvažniji zadatak.

Pokrećemo preduzeće koje se bavi ručnom izradom predmeta i proizvoda. Prema ovogodišnjem biznis planu osmislili smo usluge i proizvode koji nastaju zahvaljujući nekim starim zanatima. Savladali smo: poslastičarski, pekarski, stolarski, voskarski zanat. Rezultat su ručno izrađeni proizvodi po tradicionalnim receptima, ali oplemenjeni i obrađeni na savremen način. Proizveli smo: kolače, drvene kutije za nakit, ukrasne kese za poklone, priveske, čestitke, sveće i nakit.

Ponudili smo ih na nama najbližem tržištu, u našoj školi, na vašaru povodom održavanja Dečije nedelje.

Naše preduzeće čine timovi:

1. Tim (**Marketing**) - bavi se idejama, ispitivanjem tržišta, reklamom;
2. Tim (**Proizvodnja**)- vodi računa o proizvodnom procesu, izvođačima poslova i saradnicima;
3. Tim (**Računovodstvo**)- bavi se budžetom, troškovima, transportom, cenom;
4. Tim (**Kadrovska služba**)- vodi računa o zaposlenima, rasporedu na radna mesta, obuci zaposlenih;
5. Tim (**Strana predstavništva**)- pronalaze načine da svoje proizvode ponude na stranom tržištu;
6. Tim (**Upravni odbor**)- bavi se strategijom preduzeća, kordinira svim službama i odgovoran je direktoru.

Pera je član Tima za strana predstavništva. On je u preduzeću predstavnik za rusko tržište. Saraduje sa Timom za marketing koji je osmislio reklame:

Српске кутије на руски начин

Руске знаменитости на српским кутијама

Pera prevodi reklame na ruski jezik:

Сербские шкатулки русским способом

Русские достопримечательности на деревянных шкатулках

Pera voli i zna dosta o ruskoj kulturi. U knjigama o Rusiji pronašao je fotografije drvenih kutija na kojima su naslikane ruske znamenitosti, pa je Tim za marketing iskoristio tu ideju. Naše preduzeće praviće drvene kutije od srpskog drveta, na njima će oslikavati ruske znamenitosti i ponuditi ih velikom ruskom tržištu.

Vašar je protekao po planu, svi proizvodi su se prodali.

Poruka: Kako prepoznati talente svojih učenika i razvijati ih. Kako prevazići poteškoće i pretvoriti ih u prednosti.